

Průvodce přírodou (kód: 16-002-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo životního prostředí
Skupina oborů:	Ekologie a ochrana životního prostředí (kód: 16)
Týká se povolání:	Průvodce přírodou
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Příprava a prezentace interpretačních aktivit průvodce přírodou	4
Orientace v přírodovědě a v ochraně přírody a krajiny	4
Organizační příprava a zabezpečení exkurze vedené průvodcem přírodou	4
Orientace v terénu a mapách	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 07.05.2014 do: 19.08.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Příprava a prezentace interpretačních aktivit průvodce přírodou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat podklady k přednášce na dané téma z různých zdrojů, včetně krátké elektronické prezentace	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zpracovat podklady k vedené exkurzi na dané téma z různých zdrojů, včetně krátké prezentace	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Na základě zpracovaných podkladů předvést průběh vedené exkurze (úvod exkurze, přivítání účastníků, výklad trasy, motivace účastníků, zásady bezpečnosti na exkurzi)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Předvést popis a výklad k dané přírodnině na základě zpracovaných podkladů	Praktické předvedení
e) Předvést způsoby aktivního zapojení účastníků do exkurze nebo prohlídky výstavy nebo přednášky, zvýšení jejich motivace, způsoby udržení pozornosti	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v přírodovědě a v ochraně přírody a krajiny

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit minimálně 20 ze 30 předložených druhů organismů, hornin a nerostů, rozpoznat hlasy a stopy živočichů a siluety ptáků vyskytujících se v daném zvláště chráněném území s důrazem na chráněné, vzácné a invazní druhy s jejich stručnou charakteristikou a zajímavostmi	Praktické předvedení
b) Popsat vztahy mezi horninovým prostředím lokality, vegetací a živočichy na dané lokalitě	Písemné ověření
c) Popsat historii osídlení a socioekonomické vztahy a vliv na ochranu přírody daného území	Písemné ověření
d) Vysvětlit systém ochrany přírody v ČR včetně kontextu k EU a relevantní legislativní normy (Natura 2000, CITES)	Písemné ověření
e) Charakterizovat náhodně vybrané národní parky a chráněné krajinné oblasti v ČR i s jejich interpretačním potenciálem	Písemné ověření
f) Charakterizovat vybraná příhraniční chráněná území (navazující na ČR) v Evropě	Písemné ověření
g) Popsat zajímavá a důležitá místa (další zajímavosti, integrovaný záchranný systém, dopravu atd.) v okolí daného území	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační příprava a zabezpečení exkurze vedené průvodcem přírodou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat postup přípravy exkurze a uvést požadované vstupní informace pro její realizaci	Písemné a ústní ověření
b) Předpovědět počasí podle synoptické mapy	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysvětlit pojem pocitová teplota a uvést nebezpečí z ní vyplývající	Písemné a ústní ověření
d) Charakterizovat specifika podnebí v různých velkoplošných, zvláště chráněných územích v ČR	Písemné ověření
e) Specifikovat jednotlivé typy cílových skupin včetně skupin se zvláštními potřebami a uvést jejich vliv na rozdíly interpretace a plánování exkurze	Písemné ověření
f) Uvést zásady bezpečného pobytu a pohybu v různých typech terénu v letním i zimním období s různou cílovou skupinou účastníků	Ústní ověření
g) Uvést a předvést řešení krizových a neobvyklých situací v terénu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v terénu a mapách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit/navrhnout trasu exkurze podle mapy včetně zajímavých, únikových a kritických míst a vypracovat její výškový profil a časový průběh	Praktické předvedení
b) Číst funkčně v topografických mapách, charakterizovat měřítko a legendy map	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Určit azimut, pojmenovat a určit místo podle mapy a buzoly podle zadaného azimutu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vytvořit jednoduchý plánec nebo nákres terénu podle reálné situace v terénu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Určit světové strany bez technických pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Určit vzdálenosti terénních a místopisných bodů v terénu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Autorizovaná osoba informuje uchazeče, že k výkonu povolání je potřebné také jazykové vzdělání v cizím jazyce na maturitní úrovni (B1), a úspěšné absolvování akreditovaného kurzu první pomoci v délce minimálně 16 hodin v posledních 2 letech (počítáno ke dni zahájení výkonu povolání) zajištěný akreditovaným lektorem a dobrá tělesná zdatnost.

Doporučujeme autorizované osobě vhodná hodnotící kritéria vyzkoušet komplexním úkolem např. viz kompetence *Příprava a prezentace interpretačních aktivit průvodce přírodou*. Donesené a připravené podklady k přednášce a exkurzi využít při plnění kritérií c), d), e).

Pokyny k odevzdání písemných prací a připravených elektronických prezentací:

- Práce se tematicky věnují uchazečem vybranému velkoplošnému chráněnému území nebo regionu.
- Uchazeč ji předá 7–30 dní před konáním zkoušky autorizované osobě k prostudování.

Kompetence *Příprava a prezentace interpretačních aktivit průvodce přírodou*, kritérium a)

- Pokyny k připravené přednášce: uchazeč si sám vybere region a přírodní hodnoty daného regionu, práce v rozsahu 10 normostran; elektronická prezentace bude vyhotovena v např. MS Powerpoint nebo podobném prezentačním softwaru v rozsahu 15 snímků.

Kompetence *Příprava a prezentace interpretačních aktivit průvodce přírodou*, kritérium b)

- Podklady mají podobu zpracované trasy se zastaveními; komisi bude předána osnova exkurze s trasou vyznačenou na mapě; uchazeč si ji vybere sám: 1. region a jeho přírodní hodnoty, 2. cílovou skupinu, exkurze bude prezentována 10minutovým výkladem.

Kompetence *Orientace v přírodovědě a v ochraně přírody a krajiny*, kritérium a)

- Uchazeč musí z předložených 30 přírodnin a hlasů živočichů 20 správně určit.

Kompetence *Orientace v terénu a mapách*, kritérium a)

- Autorizovaná osoba zadá uchazeči na místě trasu v daném území nebo regionu, uchazeč zpracuje na místě ve 20 minutách a autorizované osobě předloží.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na přírodní vědy, lesnictví nebo zemědělství a alespoň 5 let pedagogické praxe, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na přírodní vědy, lesnictví nebo zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe jako lektor ekologické výchovy, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na přírodní vědy, lesnictví nebo zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe jako strážce přírody nebo jako odborný pracovník v oblasti ochrany přírody, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na přírodní vědy, lesnictví nebo zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe jako průvodce cestovní kanceláře zaměřené na pobyty v přírodě, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- e) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na přírodní vědy, lesnictví nebo zemědělství a alespoň 8 let odborné praxe jako průvodce cestovní kanceláře zaměřené na pobyty v přírodě nebo strážce přírody nebo odborný pracovník v oblasti ochrany přírody nebo lektor ekologické výchovy, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- f) Středoškolské vzdělání se zaměřením na přírodní vědy, lesnictví nebo zemědělství a alespoň 10 let odborné praxe jako průvodce cestovní kanceláře zaměřené na pobyty v přírodě nebo strážce přírody nebo odborný pracovník v oblasti ochrany přírody nebo lektor ekologické výchovy, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo životního prostředí, www.mzp.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- PC s příslušným prezentačním softwarem + dataprojektor + promítací plátno,
- sada min. 30 ks místních přírodnin (případně jejich fotografie, vycpaniny, nahrávky zvukových projevů),
- synoptická mapa v PC (nebo připojení na net),
- fyzikální mapa ČR se ZCHÚ,
- mapa daného území 1:25000,
- buzola,
- lékárnička,
- flipchart + fixy,
- papír na psaní + psací potřeby,
- klidná zkušební místnost,
- exteriér – možnost vyjít do terénu.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR (AK ČR).

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Správa Národního parku České Švýcarsko

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava

Správa Krkonošského národního parku